

ДІЇ НАСЕЛЕННЯ У РАЗІ РАПТОВОГО АРТОБСТРІЛУ

Якщо ви почули свист снаряда (він схожий більше на шерех), а через 2-3 секунди - вибух, відразу падайте на землю.

Не панікуйте: вже те, що ви чуєте сам звук польоту, означає, що снаряд пролетів досить далеко від вас, а ті секунди перед вибухом лише підтвердили достатньо безпечну відстань. Але наступний снаряд полетить ближче до вас, тому швидко і уважно озирніться навколо: де можна надійно сховатися? У випадку, якщо обстріл застав вас у маршрутці, тролейбусі або трамваї - слід негайно зупинити транспорт, відбігти від дороги в напрямку "від будівель і споруд" і залягти на землю. Озирніться і очима пошукайте більш надійне укриття неподалік. Перебігати слід короткими швидкими кидками відразу після наступного вибуху.

Якщо перші вибухи застали вас в дорозі на власному автомобілі - не розраховуйте, що на авто ви зможете швидко втекти від обстрілу: ви ніколи не будете знати, в який бік перенесеться вогонь, і чи не почнеться обстріл далі, скажімо, з мінометів. Крім того, бензобак вашого авто додає небезпечного ризику обгоріти. Тому: негайно зупиняйте машину і швидше шукайте укриття.

Де не варто ховатися: не підходять для укриття:

- Під'їзди будь-яких будівель, навіть у невеликих прибудованих спорудах;
- від багатоповерхових/багатоквартирних будинків слід відбігти на 30-50 метрів;
- під різною технікою (скажімо, під вантажівкою або під автобусом);
- у звичайних підвалах будинків. Вони абсолютно не пристосовані для укриття від авіанальотів або ракетно-артилерійських обстрілів (у них слабкі перекриття, немає запасних виходів, вентиляції тощо). Є великий ризик опинитися під масивними завалами. Існує ризик моментальної пожежі або задимленості.
- ніколи не слід ховатися зовні під стінами сучасних будівель! Нинішні бетонні "коробки" не мають ані найменшого запасу міцності і легко розсипаються (або "складаються") не тільки від прямого попадання, а й навіть від сильної вибухової хвилі: є великий ризик зсувів і завалів.
- під стінами офісів і магазинів: від вибухової хвилі зверху буде падати скло;
- серед будь-яких штабелів, у місцях, закладених контейнерами, заставлених ящиками, будматеріалами і т.п. Це небезпечно тим, що навколо вас можуть бути

легкозаймисті предмети і речовини: виникає ризик опинитися серед раптової пожежі.

Часом люди зі страху стрибали в річку, в ставок, фонтан і т.д. Вибух бомби або снаряда у воді навіть на значній відстані дуже небезпечні: сильний гідроудар і - як наслідок - важка контузія.

Найкращі місця для укриття:

- У спеціально обладнаному сховищі. Від звичайного підвалу сховище відрізняється товстим надійним перекриттям над головою, системою вентиляції і наявністю двох (і більше) виходів на поверхню;
- у підземному переході, метро;
- у будь-якій канаві, траншеї або ямі;
- у широкій трубі водостоку під дорогою (не варто лізти занадто глибоко, максимум на 3-4 м.);
- вздовж високого бордюру або фундаменту паркану;
- у дуже глибокому підвалі під капітальними будинками старої забудови (бажано, щоб він мав 2 виходи);
- у підземному овочесховищі, силосній ямі і т.д.
- в оглядовій ямі відкритого (на повітрі) гаража або СТО;
- у каналізаційних люках поряд з вашим будинком, це дуже хороше сховище (але чи вистачить у вас сил швидко відкрити важку залізцяку? Важливо також, щоб це була саме каналізація або водопостачання - в жодному разі не газова магістраль!)
- в ямах-"воронках", які залишилися від попередніх обстрілів або авіанальотів.

Отже, загальне правило: ваше укриття повинно бути хоч мінімально поглибленим і, разом з тим, перебувати подалі від споруд, які можуть завалитися зверху при прямому влученні, або можуть спалахнути. Ідеальний захист дає траншея або канава (подібна окопу) глибиною 1-2 метри, на відкритому місці.

Сховавшись в укритті, лягайте і обхопіть голову руками. Відкрийте рот - це вбереже від контузії при близькому розриві снаряда чи бомби. Не панікуйте. Займіть свою психіку чимось. Можна рахувати вибухи: знайте, що максимум

після 100-го вибуху обстріл точно закінчиться. Спробуйте рахувати хвилини або кількість вибухів - це відволікає.

Артилерійський обстріл триває максимум - двадцять хвилин або 100 вибухів; авіаналіт - значно менше. У наш час не буває довгих бомбардувань, великі групи бомбардувальників не застосовуються.

Дії населення після закінчення обстрілу (бомбардування):

- Залишаючи місце притулку, не розслабляйтеся.

- вся ваша увага має бути сконцентрована собі під ноги!

Не піднімайте з землі жодних незнайомих вам предметів: авіабомба, ракета або снаряд могли бути касетними! Бойові елементи часто розриваються при падінні, але можуть вибухнути пізніше, в руках - від найменшого руху або дотику.

Вся увага - дітям і підліткам: не дайте їм підняти що-небудь з-під ніг!